

28. İklim Değişikliği Sözleşmesi Taraflar Konferansı-COP28

COP28 ÖZETİ

COP28-1.GÜN

**Dünya İklim Eylem Zirvesi
(WCAS) (1-2 Aralık) 156 Devlet
ve Hükümet Başkanı, 22
Uluslararası lider ve 784
Bakanın katılımıyla gerçekleşti**

Kayıp ve Hasar Fonu, farklı hükümetlerden sağlanan 726 milyon dolarlık finansmanla faaliyete geçti.

COP28– 2. Gün

Küresel İklim Finansmanı Çerçevesine ilişkin COP28 BAE Deklarasyonu başlatıldı (12 ülke onayı ile). BAE, COP28'de verilen taahhütlere ilişkin ilerlemeyi izlemek için 2024'te düzenlenecek bir Finans Forumu'nu duyurdu.

BAE, 30 milyar dolarlık katalitik iklim yatırım fonu ALTERRA'yı piyasaya sürdü .

COP28– 2. Gün

Dünya Bankası iklim finansmanı hedeflerini 2025 yılına kadar 40 milyar dolara çıkarıyor.

Kayıp ve Hasara ilişkin diğer önemli taahhütler

COP28 BAE Tarım ve Gıda Bildirgesi yayınlandı

İklim ve doğa girişimlerine 5 milyar dolar taahhüt

Gıda-iklim gündemine 2,5 milyar dolar taahhüt edildi

Enerji üreten ve ağır emisyon salan sektörlerde karbonsuzlaştırmaya öncelik veren **Küresel Karbonsuzlaştırma Hızlandırıcısı** duyuruldu

Petrol ve Gazdan Arındırma Tüzüğü (OGDC), 32 ulusal petrol şirketi de dahil olmak üzere tüm kıtalarda 52 şirket tarafından onaylandı. Onaylayanlar küresel petrol ve gaz üretiminin %40'ını kapsıyor ve **35'i ilk kez sıfıra yakın metan emisyonu taahhüt ediyor**

COP28-3.GÜN

Enerji Dönüşümünün Hızlı Takibi

124 ülke, 2030 yılına kadar ÜÇ KAT küresel yenilenebilir enerji kapasitesi ve İKİ KAT enerji verimliliği taahhüdünde bulundu.

Küresel Güney'de yenilenebilir enerji dağıtımını desteklemek de dahil olmak üzere, **bu taahhüdün küresel olarak uygulanmasını kolaylaştırmak için 5 milyar ABD Doları seferber edildi.**

COP28 Başkanlığı, ABD ve Çin, metan ve diğer CO2 dışı sera gazları konulu COP28 Zirvesi'ni düzenledi (2-5 Aralık) Metan ve diğer CO2 dışındaki sera gazlarının azaltılmasını desteklemek için toplamda 1,2 milyar dolar seferber edildi.

COP28-3.GÜN

**Enerji Dönüşümünün
Hızlı Takibi**

COP28-4.GÜN

Sağlık, Yardım, İyileşme ve Barış Günü

Türkiye'nin de katıldığı 123 ülke COP28 BAE İklim ve Sağlık Bildirgesini destekledi.

AE BAE, su kıtlığı çözümleri için 150 milyon dolar fon sözü verdi.

Küresel Gençlik Bildirisi 160 Devlet Başkanının katılımıyla açıklandı.

Bu konular ilk kez COP gündemine girdi.

Son Mile Ulaşmak Forumunda ihmal edilen tropikal hastalıklar için 777 milyon dolar ve toplum sağlığı çalışanları için 900 milyon dolar açıklandı.

COP28-4.GÜN

Sağlık, Yardım, İyileşme ve Barış Günü

74 ülke ve 40 uluslararası kuruluş, hassas ve kırılgan ortamlardaki akut finansman açığını gidermek için BAE İklim Yardımı, İyileşme ve Barış Bildirgesi'ni onayladı.

35 ülke ve kuruluş, güvenilir bir şekilde tahmin edilen iklim felaketlerinden önce fon dağıtmak için Afetlerin Önüne Geçme Şartı'nı imzaladı.

COP28-5.GÜN

Finans, Ticaret, Sorumluluk, Cinsiyet Eşitliği

COP28 toplamda, 3,5 milyar doları Yeşil İklim Fonu (GCF) yenilemesi ve 188 milyon doları Uyum Fonu'na olmak üzere 85 milyar dolardan fazla parayı harekete geçirdi.

BAE, gelişmekte olan ülkelerdeki yatırımları teşvik etmek amacıyla 5 milyar dolarlık özel bir risk azaltma aracı da içeren ve **özel ve kurumsal yatırımcıların iklim geçişi için 2030 yılına kadar 250 milyar doları harekete geçirme hedefiyle 30 milyar dolarlık katalitik iklim fonu ALTERRA'yı başlattı.**

COP28-5.GÜN

Üç ana İslami altyapı kuruluşu - IFSB, CIBAFI ve AAOIFI - İslami Sürdürülebilir Finans için bir Yol Haritası başlattı.

IMF Dayanıklılık ve Sürdürülebilirlik Vakfına verilen taahhütler, Özel Çekme Haklarını (SDR'ler) Afrika Kalkınma Bankası'na aktarma taahhütleri ve bir ülkenin doğal bir felaketle karşılaştığında borcunu durduran İklim Dayanıklı Borç Hükümlerinin geniş çapta benimsenmesi.

MDB'lerin ortak açıklaması; kurulacak Ülke Platformları aracılığıyla çalışmalarına devam edeceklerini açıklayarak, iklim etkisini raporlamak için ortak bir yaklaşım geliştirmeyi, ülkeleri karbondan arındırma ve iklim direncine yönelik stratejilerle desteklemek için bir Uzun Vadeli Strateji başlatmayı ve doğaya olumlu etki eden finansın izlenmesi için ortak ilkeleri hayata geçirmeyi taahhüt ediyor.

Çok Taraflı Kalkınma Bankaları, çok yıllık programlar aracılığıyla 180 milyar doların üzerinde ek iklim finansmanı taahhütleri açıkladı.

Dünya Bankası, iklim finansmanı hedefini 2025 yılına kadar %45'e çıkarmayı taahhüt ederek yılda ek 9 Milyar Dolar kaynak sağlamayı taahhüt ederken, Amerika Kıtası Kalkınma 5 Bankası (IDB) doğrudan iklim finansmanını üç katına çıkarma ve 150 Milyar Dolara kadar harekete geçirme hedefini açıkladı önümüzdeki on yıl içinde.

Asya Kalkınma Bankası (ADB) tarafından Filipinler'e iklim finansmanı olarak 10 milyar dolar ve **İslam Kalkınma Bankası (IsDB) tarafından çatışmalardan etkilenen ülkelerde uyumu desteklemek için 1 milyar dolar açıkladı.**

COP28-5.GÜN

Dünya Bankası ayrıca önümüzdeki yedi yıl içinde Afrika'daki 100 milyon insanın temiz enerjiye erişimini desteklemek için 5 Milyar Dolarlık destek sağlayacağını duyurdu ve IDB, Amazon'daki sürdürülebilir kalkınma projelerine 5 Milyar Dolar ve aynı zamanda bu kriterleri karşılayan ülkelere 1 Milyar Dolarlık teşvik vereceğini duyurdu. iklim ve doğa hedefleri.

BAE bankaları sürdürülebilir finansmana 272 milyar ABD doları taahhüt ediyor.

COP28-5.GÜN

EBRD, EIB ve Kuzey Makedonya ile iş birliği yapan diğer ortaklar, temiz enerji dağıtımını hızlandırmaya yönelik yatırımları, politikayı ve teknik yardımı desteklemek amacıyla Kuzey Makedonya'da adil enerji dönüşümüne yönelik bir ülke platformu duyurdu.

COP28-5.GÜN

Abu Dhabi Küresel Pazar, Küresel İklim Finans Merkezi'ni açtı

Tedarik zinciri esnekliği ve insan sermayesinin geliştirilmesi için kamu ve özel sektör arasındaki işbirliği konuşuldu.

Ticaret çözümlerini sınırlar ötesinde ölçeklendirmenin kalkınma için ne kadar gerekli olduğunu araştıran 6 panel oturumu

Ticaret finansmanı ve teknolojilerin kritik rolünü ele alarak net sıfır ekonomilere geçişi hızlandırma konuşuldu.

COP28-6. GÜN

Enerji, Sanayi ve Adil Geçiş

18 ülke, CO2'yi 2030 yılına kadar gigaton ölçeğinde depolamak için Karbon Yönetimi Girişimine katıldı.

37 ülke, hidrojenin gelecekteki sınır ötesi ticaretinin hızlandırmak amacıyla, hidrojen ve türevleri için sertifikasyon programlarının karşılıklı tanınmasını sürdürme niyetlerini belirterek **COP28 BAE Hidrojen ve Türevleri Deklarasyonunu onayladı.**

Metan azaltımına yönelik yatırımları büyük ölçüde ölçeklendirecek Sıfıra Yakın Metan Eylem Gündemi.

COP28-6. GÜN

Yerli Halklar, dünya liderlerine atalarının topraklarını küresel ısınma, madencilik, petrol ve gaz çıkarımı tehdidi altında koruma çağrısında bulundu.

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği, Uluslararası Biyoçeşitlilik Yerli Forumu ve IUCN Yerli Halklar Organizasyonları üyeleri, Podong Yerli Halklar Girişimi'ni başlattı.

Biyoçeşitlilik ve iklim finansmanı için 2023'ten 2030'a kadar 200 milyon dolarlık seferberlik; fonun %85'i Yerli bölgelere ve yerel topluluklara ulaşıyor.

COP28-6. GÜN

Biyoçeşitlilik ve iklim finansmanı için 2023'ten 2030'a kadar 200 milyon dolarlık seferberlik; fonun %85'i Yerli bölgelere ve yerel topluluklara ulaşıyor.

60'tan fazla ülke, soğutmayla ilgili CO2 emisyonlarını 2050 yılına kadar en az %68 oranında azaltmak için Küresel Soğutma Taahhüdünü imzaladı.

COP28-6. GÜN

Küresel e-Cooking Koalisyonu, net sıfıra adil bir geçişi desteklemek için elektrikli pişirmeyi aktif olarak geliştiriyor.

Metan emisyonu azaltım teknolojilerinin benimsenmesini finanse etmek için yeni çözümler sunuldu.

39 küresel değişim yaratıcısı, enerji geçişini hızlandıran ileri düzey çözümlerle ödüllendirildi.

COP28 - 7. Gün

**Çok Düzeyli
Eylem, Kentleşme,
Yapılı Çevre ve
Ulaşım**

2030 yılına kadar sürdürülebilir binalara geçişi hızlandırmak için Çimento ve Bina Atımları başlatıldı. Türkiye Çimento Girişimine katılım beyan etti.

Atık yönetimini karbondan arındırmaya yönelik çözümleri büyütmek için BAE'nin Atık Sıfır Girişimi'ni başlattı.

2030 yılına kadar sıfır emisyonlu araçların piyasaya sürülmesi konusunda bir araya gelmek ve işbirliği yapmak için oluşturulan Karayolu Taşımacılığı Atılımı toplantısı yapıldı.

İstanbul BŞB Türkiye'de 715 milyon \$'lık ilk yerel yönetim yeşil tahvil ihracını katıldığı panelde duyurdu.

COP28 - 8. Gün

Küresel Durum
Değerlendirmesi'nin yeni metni
için COP Başkanlığı'nın
hükümetlerle ikili görüşmeleri

COP28 9. Gün

Gençlik, Çocuk ve Eğitim Günü

Gençlik Durum Raporu Yayınlandı – UNFCCC sürecine gençlerin katılımının bir analizi ve gençlerin katılımını artırmaya yönelik bir harita.

Dubai Gençlik İklim Diyalođu, 2. Zorunlu Gençlik İklim Forumu'nun teslimini işaret ediyordu.

Gençler, Yeşil Beceriler Fuarı'nda eko-bilgilerini ve ağlarını genişletti.

COP28 9. Gün

BAE, gençler için daha iyi sağlık sonuçları elde edilmesine yardımcı olmak amacıyla Afrika'ya yönelik bir finansman paketi duyurdu.

Gençlik, barış ve iklim güvenliğine ilişkin küresel çerçevenin 2024 yılında hayata geçirilmesine yönelik taahhütlerde bulunuldu.

COP28-10. Gün

Doğa, Arazi Kullanımı ve Okyanuslar

2030 yılına kadar dünya okyanuslarının yarısını %100 sürdürülebilir yönetimine ilişkin Sürdürülebilir Okyanus Planlarına yönelik taahhütler açıklandı.

Uluslararası Mangrov Araştırma Merkezi'nin açılışı.

Dünya çapında 15 milyon hektar mangrov alanını restore etmek ve korumak için Mangrov İklim İttifakına yeni ülkeler katılıyor.

COP28-10. Gün

Şirketler ve yatırımcılardan çevresel taahhütler: 150'den fazla işletme ve finans kurumu, faaliyetlerini sürdürülebilir uygulamalarla uyumlu hale getirerek çevresel sürdürülebilirliğe yönelik önemli adımlar atmaya taahhüt etti.

İklim, doğa ve insanlara ilişkin ortak bildiri: COP28 ve Biyoçeşitlilik Sözleşmesi COP15 temsilcileri, iklim, biyolojik çeşitlilik ve insan refahı için entegre eylemin sağlanması amacıyla bir Ortak Bildiri kabul etti.

2025 yılına kadar ormanların korunmasını desteklemek için sürdürülebilir kereste kullanımına ilişkin ortak taahhüt.

Suya dayanıklı gıda sistemleri oluşturma konusunda türünün ilk rneęi olan COP Bakanlar arası diyalog.

15 lke su ve gıda konusunda birbiriyle bağlantılı çabalara öncelik vermeyi taahhüt ediyor.

43'ten fazla ülke, 2030 yılına kadar gezegenin bozulmuş tatlı su ekosistemlerinin yüzde 30'unu korumak ve eski haline getirmek için Tatlı Su Mücadelesine katıldı.

Uluslararası kurumlar, ülkelerin finansmanın kilidini amasına yardımcı olmak ve çiftçileri, gıda üreticilerini, küçük tarım işletmelerini ve yerel toplulukları desteklemek için üç yıllık bir destek paketi duyurdu.

COP28 – 11. Gün

**Gıda, Arazi
Kullanımı ve
Tarım**

Türkiye'nin de katıldığı 159 ülke Sürdürülebilir Tarım, Dayanıklı Gıda Sistemleri Ve İklim Eylemi Hakkında Cop28 BAE Bildirgesi duyuruldu.

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), gıda sistemlerinde azaltım ve uyum için ileriye dönük bir yol çizen "**SDG2'ye 1,5°C eşiğini aşmadan ulaşmak**" küresel yol haritasını **yayınladı**. Yol Haritası 2025 ile 2050 yılları arasında ulaşılması gereken 20 temel hedef içermektedir.

Hükümetler, iddiayı artırmak ve uygulama boşluklarını kapatmak için Gıda Sistemleri Dönüşümünde Şampiyonlar İttifakını başlattı.

COP28 – 11. Gün

**Gıda, Arazi
Kullanımı ve
Tarım**

ABD ve BAE liderliğindeki **Aim4Climate girişimi**, **COP26'daki lansmandan bu yana hükümetteki ortaklar tarafından artan yatırımların ve inovasyon sprintlerinin toplamının 17 milyar dolara ulaştığını duyurdu.**

Aralarında Nestlé, Unilever ve Danone gibi yapımcıların da bulunduğu devlet dışı aktörleri ve The Nature Conservancy gibi STK'ları bir araya getiren **Regen10 çerçevesi açıklandı.**

COP28 – 11. Gün

**Gıda, Arazi
Kullanımı ve
Tarım**

COP28 – 12 & 13. Gün

Son Müzakereler

Küresel Durum Değerlendirme metninin taslağı 11 Aralık Pazartesi günü yayınlandı ve fosil yakıtlar konusundaki "zayıf" dili nedeniyle küçük ada ülkeleri, Afrika Grubu ve Almanya gibi büyük ekonomiler tarafından ciddi eleştiri aldı.

COP Başkanlığı ve taraflar, GST (2 haftada 3 metin) ve diğer metin anlaşmaları konusunda son tur kapsamlı görüşmeleri gerçekleştirdi.